

УДК: 339.13

658.8:368

Biblid 1451-3188, 15 (2016)

Год XV, бр. 55, стр. 232-245

Изворни научни рад

др Јасмина ВУКОТИЋ¹

ДИРЕКТИВА (ЕУ) 2016/97 О ДИСТРИБУЦИЈИ ОСИГУРАЊА

ABSTRACT

The paper presents the provisions of the Directive (EU) 2016/97 on insurance distribution and first it processed the scope, as well as significant definitions, followed by registration requirements in the home Member State and carry out activities of the insurance distribution in another EU State, based on the freedom to provide services and the freedom of establishment. It is also stated the organizational requirements about appropriate knowledge and ability, in order to complete their tasks and perform their duties adequately, which shall possess insurance and reinsurance distributors and employees of insurance and reinsurance undertakings carrying out insurance or reinsurance distribution activities. Further, the paper presents the information requirements to consumers, as well as conduct of business rules, which must adhere to the distributors of insurance and reinsurance, and administrative sanctions and other measures applicable to all infringements of the national provisions implementing this Directive.

Key words: insurance, distribution, insurance, insurance intermediaries, registration requirements, consumer protection

1) СВРХА

С обиром да је било потребно направити низ измена у Директиви 2002/92/ЕС о посредовању у осигурању, у интересу потребне јасноће та Директива је преиначена Директивом о дистрибуцији осигурања (ЕУ) 2016/97. Главни циљ преиначења је усклађивање националних прописа који се односе на дистрибуцију осигурања и реосигурања имајући у виду чињеницу да се ови послове обављају на подручју целе Уније. Овом

---

¹ Универзитет Привредна академија Нови Сад. Е-маил: vukotic.jasmina@mts.rs.

Директивом извршено је минимално усклађивање, што не спречава државе чланице да задрже или уведу строже одредбе у циљу заштите потрошача, под условом да су те одредбе у складу са правом Уније. Средишњу улогу у дистрибуцији осигурања и реосигурања имају посредници у осигурању схваћени у најширем смислу, а принцип једнаке заштите потрошача захтева да сва лица која се баве том дистрибуцијом буду обухваћена овом Директивом. Такође, било је потребно обезбедити делотворну заштиту потрошача и ојачати њихово поверење, и боље ускладити регулаторни третман дистрибуције производа осигурања како би се зајемчио примерен ниво заштите потрошача у целој Унији.

2) МЕРЕ ЕУ

Директива (ЕУ) 2016/97 Европског парламента и Савета од 20. јануара 2016. године о дистрибуцији осигурања (преиначени текст) - *Directive (EU) 2016/97 of the European Parliament and of the Council of 20 January 2016 on insurance distribution (recast)*.

3) САДРЖАЈ

Директива о дистрибуцији осигурања подељена је на 8 глава, при чему је у првој глави регулисано подручје примене и дефиниције, у другој глави услови уписа у регистар, у трећој слобода пружања услуга и слобода пословног настањивања, у четвртој захтеви у погледу организације, а у петој услови информисања и правила пословног понашања. У шестој глави регулисани су додатни услови у погледу инвестиционих производа осигурања, у седмој санкције и друге мере, а у осмој завршне одредбе.

Подручје примене и дефиниције

Директива о дистрибуцији осигурања регулише правила оснивања и обављања послова дистрибуције осигурања и реосигурања у Унији и она се примењује на сва физичка и правна лица која су пословно настањена, или која планирају да то буду у некој од држава чланица, са циљем оснивања и обављања дистрибуције производа осигурања и реосигурања. Надлежна тела држава чланица имају обавезу да прате тржишта, укључујући и тржиште производа додатног осигурања који се стављају на тржиште, дистрибуирају или продају у њиховој држави чланици или из ње, док ЕИОПА може олакшати и координирати то праћење. Директива се не примењује на споредне посреднике у осигурању који пружају услуге дистрибуције осигурања, под условом да осигурање представља допуну роби или услузи коју пружа било који добављач, ако ово осигурање покрива ризик квара, губитка, крађе или

оштећења робе, или некоришћења услуге коју добављач добавља, или оштећење или губитак пртљага, и друге ризике везане за путовање резервисано код тог добављача, те уколико износ горишње премије за производ осигурања не прелази 600 евра израчунато на пропорционалној годишњој основи, а ако се нека услуга пружа 3 месеца или краће да износ премије не премашује 200 евра по особи. Међутим, иако се Директива не примењује на споредне посреднике у осигурању, у циљу обезбеђења одговарајућег нивоа заштите потрошача, приликом дистрибуције осигурања преко споредног посредника у осигурању друштво за осигурање, или посредник у осигурању, дужни су да обезбеде испуњавање одређених основних услова који се тичу информисања потрошача пре закључења уговора о свом идентитету, и адреси, и поступцима подношења притужби, предузимања одговарајућих и пропорционалних корака да би се пре предлагања уговора узели у обзир захтеви, и потребе потрошача, и достављања потрошачу, пре закључења уговора документа са информацијама о производу неживотног осигурања наведеног у Анексу I Директиве 2009/138/ЕС. Иначе, споредни посредник у осигурању може бити свако правно или физичко лице, осим кредитних институција и инвестиционих друштава, које обавља послове дистрибуције осигурања као споредну делатност, то лице дистрибуира само одређене производе осигурања као допуну некој роби или услузи, те да ти производи осигурања, по правилу, не обухватају животно осигурање или осигурање од одговорности. Директива се, такође, не примењује на послове дистрибуције осигурања и реосигурања који су повезани са ризицима и обавезама изван Уније, као ни на послове дистрибуције који се обављају у трећим земљама. У Директиви су дефинисани појмови дистрибуције осигурања и реосигурања, тако да дистрибуција осигурања обухвата саветовање, предлагање уговора о осигурању или обављање других припремних радњи за закључење уговора осигурању, закључење таквих уговора, помагање у администрирању и извршењу тих уговора, посебно у случају решавања одштетних захтева, укључујући при томе пружање информација о једном или више уговора о осигурању, у складу са критеријумима које бирају потрошачи на интернет страници, или неком другом медију, и састављање ранг листе производа осигурања ако потрошач може директно или индиректно закључити уговор на интернет страници или другом медију. Дистрибуција реосигурања обухвата послове припреме за закључење уговора о реосигурању, његово закључење, помоћ при администрирању и извршењу тих уговора, укључујући и када те послове врши друштво за реосигурање без интервенције посредника у осигурању. Дистрибуцијом осигурања није обухваћено усputно пружање информација у оквиру друге пословне делатности, уколико онај који пружа информације не предузима додатне кораке за закључење, или извршење уговора о осигурању, или ако сврха те активности није помоћ потрошачу при закључењу, односно извршењу уговора о реосигурању, те управљање одштетним захтевима друштва за осигурање, или друштва за реосигурање на

професионалној основи, ликвидација штета или стручна процена одштетних захтева, пуко пружање података и информација о могућим уговарачима посредницима у осигурању и реосигурању, осигуравајућим и реосигуравајућим друштвима; ако онај ко пружа информације не предузима додатне кораке у циљу пружања помоћи при закључењу уговора о осигурању или реосигурању, те пуко пружање информација могућим уговарачима осигурања о производима осигурања или реосигурања, посреднику у осигурању или реосигурању, друштву за осигурање односно реосигурање, ако онај ко пружа информације не предузима додатне кораке у циљу пружања помоћи при закључењу уговора о осигурању или реосигурању. За потребе ове Директиве посредник у осигурању дефинисан је као свако правно или физичко лице, осим друштва за осигурање и реосигурање или њихових запослених, те осим споредног посредника у осигурању, које за накнаду оснива или обавља послове дистрибуције осигурања, док је посредник у реосигурању дефинисан као свако правно или физичко лице, осим друштва за реосигурање и његових запослених, које за накнаду оснива или обавља послове дистрибуције реосигурања.

Услови уписа у регистар

Директива предвиђа да се посредници у осигурању и реосигурању, те споредни посредници у осигурању, уписују у регистар код надлежних тела матичне државе чланице, док се друштва за осигурање и реосигурање, као и њихови запослени, не уписују у регистар на основу ове Директиве.^{2,3} Државе чланице су у обавези да обезбеде да регистри садрже имена физичких лица у оквиру менаџмента дистрибутера осигурања односно реосигурања која су одговорна за послове дистрибуције осигурања или реосигурања, те да се у регистрима наводе и државе чланице у којима посредник обавља делатност према правилима слободе пословног настањивања и слободе пружања услуга. Такође је предвиђено да државе чланице могу имати више од једног регистра за посреднике у осигурању и реосигурању, односно споредне посреднике у осигурању, под условом да одреде критеријуме за упис.⁴ Даље, Директива предвиђа обавезу успостављања "online" система уписа, који мора

² Друштва за осигурање и реосигурање уписују се у регистар на основу одредаба Директиве 2009/138/ЕС- Солвентност II.

³ О могућностима да друштва за осигурање или реосигурање, или други посредник за осигурање одговоран за посредника у осигурању или реосигурању, или споредног посредника у осигурању, упише истог у регистар, те о могућностима њихових других овлашћења вид. детаљније чл. 3 ст. 1 Директиве о дистрибуцији осигурања.

⁴ О успостављању јединственог информативног места у случају да у држави чланици има више регистра за упис, те о овлашћењима ЕИОПА у погледу јединственог електронског регистра вид. чл. 3 ст. 3 и 4 Директиве о дистрибуцији осигурања.

бити лако доступан и омогућавати попуњавање обрасца за упис директно на интернету, а важење уписа у регистар подлеже редовној провери надлежног тела. Директива предвиђа и рок за поступање по захтевима за упис који износи 3 месеца од подношења потпуног захтева. Такође, Директива предвиђа да се као услови за упис посредника у осигурању и реосигурању, те споредних посредника у осигурању, захтевају информације о идентитету акционара, или чланова чији удео у посреднику прелази 10%, о идентитету лица која су уско повезана са посредником, те о томе да ти удели или уска повезаност нису препрека за вршење надзорних овлашћења надлежног тела.

Слобода пружања услуга и слобода пословног настањивања

Директива предвиђа обавезу сваког посредника у осигурању и реосигурању, те споредног посредника у осигурању, који намерава први пут да послује на подручју друге државе чланице на основу слободе пружања услуга, да надлежном телу своје матичне државе чланице достави информације о називу, адреси и ако је могуће регистарски број посредника, државу чланицу односно чланице где намерава да послује, категорију посредника и ако је могуће назив друштва за осигурање или реосигурање које заступа, и ако је могуће релевантне класе осигурања. Када прими ове информације надлежно тело матичне државе чланице добијене информације прослеђује надлежном телу државе чланице домаћина, и о пријему обавештава подносиоца захтева. У случају измене достављених података посредник обавештава о томе надлежно тело матичне државе чланице, минимум месец дана пре спровођења измене. Директива предвиђа и начин поступања у случају да држава чланица домаћин има разлога да сматра да посредник који послује на темељу слободе пружања услуга повређује било коју обавезу из ове Директиве. Уколико се деси наведено држава чланица домаћин о томе обавештава надлежно тело матичне државе чланице, које предузима потребне мере за исправљање ситуације, о чему обавештава надлежно тело државе чланице домаћина. Уколико, упркос предузетим мерама, посредник настави да се понаша тако да наноси велику штету интересима потрошача државе чланице домаћина, или уредном функционисању тржишта осигурања и реосигурања, надлежно тело државе чланице домаћина може, након обавештења надлежног тела матичне државе чланице, предузети одговарајуће мере како би се спречиле даље неправилности, што не утиче на овлашћења државе чланице домаћина да предузме одговарајуће мере како би спречила, или казнила, неправилности учињене на њеном подручју у ситуацији када је потребно одмах деловати да би се заштитила права потрошача. Што се тиче слободе пословног настањивања ова Директива предвиђа обавезу држава чланица да обезбеде да сваки посредник у осигурању или реосигурању, или споредни посредник

у осигурању, искористи ову слободу оснивањем огранка, или сталним присуством у другој држави чланици, о чему посредник обавештава своју матичну државу чланицу и доставља јој потребне податке.⁵ По правилу (уколико организациона структура или финансијска ситуација посредника није одговарајућа) надлежно тело матичне државе чланице у року од месец дана од пријема података о томе обавештава надлежно тело државе чланице домаћина, које потврђује пријем, о чему након тога обавештава посредника. У року од месец дана од пријема, надлежно тело државе чланице домаћина прослеђује надлежном телу матичне државе чланице законске одредбе које штите опште добро, које укључују и информацију о томе да ли та држава чланица примењује строже одредбе на обављање дистрибуције осигурања и реосигурања на њеном подручју, које оно након тога прослеђује посреднику. Уколико надлежно тело матичне државе чланице одбије да проследи податке надлежном телу државе чланице домаћина у року од месец дана, мора то одбијање образложити посреднику, а посредник има право на жалбу пред судом у матичној држави чланици. Даље, Директива такође предвиђа поступак у случају да посредник повређује прописе на подручју државе чланице домаћина. Уколико посредник повређује законске или регулаторне прописе донете на основу одредби из глава V (Услови информисања и правила пословног понашања) и VI (Додатни услови у погледу инвестиционих производа осигурања) надлежно тело државе чланице домаћина може предузети одговарајуће мере. Уколико надлежно тело државе чланице домаћина сматра да је посредник повредио било коју обавезу из ове Директиве, а то тело није за то одговорно (нису у питању обавезе из глава V и VI и мере усвојене на основу тога), о сазнањима обавештава надлежно тело матичне државе чланице, које предузима потребне мере за исправљање ситуације и о њима обавештава надлежно тело државе чланице домаћина. Уколико, упркос предузетим мерама, посредник настави да се понаша тако да очигледно наноси велику штету интересима потрошача државе чланице домаћина или уредном функционисању тржишта осигурања и реосигурања, надлежно тело државе чланице домаћина може, након обавештења надлежног тела матичне државе чланице, предузети одговарајуће мере како би се спречиле даље неправилности, што не утиче на овлашћења државе чланице домаћина да предузме одговарајуће и недискриминишуће мере како би спречила или казнила неправилности учињене на њеном подручју, у ситуацији када је нужно одмах деловати да би се заштитила права потрошача државе чланице домаћина докле год су такве исте мере у матичној држави чланици неодговарајуће или мањкаве. Даље, држава чланица домаћин има овлашћења за предузимања одговарајућих мера у случају неправилности

⁵ Ближе о подацима које посредник доставља надлежном телу своје матичне државе чланице вид. чл. 6 ст. 1 Директиве о дистрибуцији осигурања.

почињених на њеном државном подручју које су противне законским одредбама донесеним у интересу општег добра, те уколико посредник у потпуности, или углавном, обавља делатност на њеном државном подручју искључиво у сврху избегавања законских одредби које би се примењивале уколико би тај дистрибутер имао пребивалиште или регистровано седиште у држави чланици домаћину, и ако његова делатност озбиљно угрожава уредно функционисање тржишта осигурања и реосигурања у тој држави, с обзиром на заштиту потрошача.

Захтеви у погледу организације

Директива предвиђа да дистрибутери осигурања и реосигурања, и запослени у друштвима за осигурање и реосигурање који обављају делатност дистрибуције осигурања и реосигурања, поседују одговарајућа знања и способности како би адекватно извршавали своје задатке и обављали своје дужности. Обавеза је матичних држава чланица да обезбеде да посредници у осигурању и реосигурању, запослени у друштвима за осигурање и реосигурање, и запослени код посредника у осигурању и реосигурању, поштују услове сталног стручног оспособљавања и усавршавања како би се задржао одговарајући ниво обављања послова, сходно улози коју имају на релевантном тржишту. Државе чланице у том циљу успостављају механизме за проверу и оцену знања и стручности на основу најмање 15 часова стручног оспособљавања и усавршавања годишње, при чему државе чланице прилагођавају тражене захтеве у складу са делатношћу дистрибутера и дистрибуираним производима. Поменути захтеви у погледу стручног оспособљавања и усавршавања нису обавезни за сва физичка лица која раде у друштву за осигурање или реосигурање, или код посредника у осигурању, али бар релеватне особе унутар менаџерске структуре ових друштава које су одговорне за дистрибуцију у погледу производа осигурања и реосигурања, као и све остале особе директно укључене у дистрибуцију производа осигурања или реосигурања, треба да покажу знања и способности потребне за обављање својих дужности. Што се тиче посредника у осигурању и реосигурању, они су дужни доказати усклађеност са релеватним захтевима стручног знања и способности предвиђеним у Анексу I ове Директиве, а они имају и осигурање од професионалне одговорности које важи у целој Унији, или одговарајуће јемство које покрива професионални немар у прописаном износу. Што се тиче споредних посредника у осигурању остављено је државама чланицама да одреде висину њиховог осигурања од професионалне одговорности или јемства. Даље, Директива предвиђа да физичка лица која раде у друштву за осигурање или реосигурање, или за посредника у осигурању или реосигурању који се баве дистрибуцијом осигурања или реосигурања, морају имати добар углед. Државе чланице су у обавези да обезбеде да захтев у погледу доброг

угледа испуне лица унутар менаџерске структуре друштва одговорна за дистрибуцију осигурања или реосигурања и лица директно укључена у дистрибуцију осигурања или реосигурања. Такође, Директива предвиђа да државе чланице предузимају све мере да заштите потрошаче од немогућности посредника у осигурању или реосигурању, или споредног посредника у осигурању, да премију проследи друштво за осигурање, или да износ накнаде штете или повраћај дела премије проследи осигуранику.⁶ Директива такође предвиђа обавезу држава чланица да обезбеде да њихова надлежна тела на примерен начин објављују релевантне националне законске одредбе које штите опште добро, укључујући информације о томе јесу ли и како државе чланице одлучиле да примене строже одредбе на обављање делатности дистрибуције осигурања и реосигурања на њиховом подручју, с тим да у том случају држава чланица обезбеђује да је административно оптерећење које произилази из тих одредби сразмерно заштити потрошача. Државе чланице именују надлежна тела овлашћена за обезбеђење имплементације ове Директиве, о чему обавештавају Комисију. Ова тела су или јавна тела, или тела призната по националном праву, или од јавних тела изричито овлашћених у ту сврху према националном праву. Директива предвиђа сарадњу и размену информација о дистрибутерима осигурања и реосигурања између надлежних тела различитих држава чланица како би се обезбедила одговарајућа примена Директиве. Даље, Директива предвиђа поступке за притужбе, као и вансудско решавање спорова.

Услови информисања и правила пословног понашања

Дистрибутери осигурања су приликом вршења дистрибуције осигурања дужни да увек поступају поштено, праведно и професионално, у складу са најбољим интересима потрошача, а све информације повезане са предметом ове Директиве, укључујући и маркетиншке, које дистрибутер шаље потрошачима или потенцијалним потрошачима, треба да буду коректне јасне и да их не доводе у заблуду. Дистрибутери осигурања не смеју да примају ни да дају накнаду, нити да оцењују извршавање послова својих запослених на начин који није у складу са њиховом дужношћу да поступају у најбољем интересу својих потрошача. Што се тиче посредника у осигурању, сходно одредбама Директиве, он правовремено пре закључења уговора даје потрошачима информације о свом имену, адреси и својству, да ли даје или не даје савет о продатим производима осигурања, о поступцима који омогућавају потрошачима и другим заинтересованим лицима подношење притужби о посредницима у осигурању, те о поступцима вансудског решавања притужби и

⁶ Више о овим мерама вид. чл. 10 ст. 6 Директиве о дистрибуцији осигурања, а о одговарајућим овлашћењима ЕИОПА чл. 10 ст. 7 ове Директиве.

спорова, о регистру где је уписан и о начину провере тог регистра, и о томе да ли он представља потрошача, или делује у име и за рачун друштва за осигурање. Друштво за осигурање правовремено, пре закључења уговора о осигурању, даје потрошачима информације о свом имену, адреси и о томе да је друштво за осигурање, да ли даје или не даје савет о продатим производима осигурања, о поступцима који омогућавају потрошачима и другим заинтересованим лицима подношење притужби о друштвима за осигурање, те о поступцима вансудског решавања притужби и спорова. Директива, такође, предвиђа да ради избегавања сукоба интереса и обезбеђења транспарентности посредник у осигурању пружа потрошачу барем информације о томе да ли има удео од 10% или више права гласа или капитала у предметном друштву за осигурање, да ли одређено друштво за осигурање односно његово матично друштво има удео од 10% или више права гласа или капитала у посреднику у осигурању, одређене информације у вези са уговором који је предложио, или у вези кога је дао савет (да ли даје савет на основу непристрасне и персонализоване анализе, да ли је у уговорној обавези искључиво са једним или више друштава за осигурање и сл.), природу примљене накнаде у вези са уговором о осигурању, и како ради у вези са уговором о осигурању (на хонорарној основи, на основу провизије и сл.). И друштво за осигурање обавезно је да правовремено, пре закључења уговора о осигурању, обавести свог потрошача о природи накнаде коју примају његови запослени у вези са уговором о осигурању. Даље, Директива предвиђа обавезу дистрибутера осигурања да пре закључења уговора о осигурању појашњава, на основу информација добијених од потрошача, захтеве и потребе потрошача и потрошачу даје објективне информације о производу осигурања у разумљивом облику, како би се потрошачу омогућило да донесе одлуку засновану на информацијама. У случају да се пре закључења одређеног уговора дају савети, дистрибутер осигурања даје потрошачу персонализовану препоруку у којој објашњава зашто би одређени производ најбоље задовољио потрошачеве захтеве и потребе. У сваком случају, пре закључења уговора дистрибутер осигурања потрошачу даје релевантне информације о производу осигурања у разумљивом облику како би потрошачу омогућио да донесе одлуку засновану на информацијама, имајући при том у виду сложеност производа и категорију потрошача. Када се врши дистрибуцији производа неживотног осигурања који су наведени у Анексу I Директиве 2009/138/ЕС, горе наведене информације дају се путем стандардизованог документа са информацијама о производу осигурања на папиру, или другом трајном медију, који саставља произвођач неживотног осигурања.⁷ Директива предвиђа и изузетке од обавезе доставе приказаних информација (када дистрибутер обавља послове дистрибуције повезане са осигурањем великих ризика), а државама чланицама је дата

---

⁷ Ближе о томе какав треба да буде документ са информацијама о производу осигурања и шта треба да садржи вид. чл. 20 ст. 7 и 8 Директиве о дистрибуцији осигурања.

могућност да могу имати строже одредбе у погледу захтева за информацијама, под условом да су те одредбе у складу са правом Уније. Директива предвиђа и начин како се потрошачу достављају информације (на папиру, на тачан, јасан и разумљив начин, на службеном језику државе чланице у којој се налази ризик, или државе чланице у којој је настала обавеза информисања, или на неком другом језику договореном између страна и бесплатно), изузетке о достави на другим медијима (трајни медиј који није папир и путем интернет странице), услове доставе путем другог трајног медија или интернет странице и сл. Директива регулише и случајеве унакрсне продаје (када се производ осигурања продаје заједно са додатним производом или услугом који нису осигурање, као део пакета или истог уговора, или када је производ осигурања додатан у односу на робу или услуге који нису осигурање као део пакета или истог уговора), предвиђајући да у првом случају дистрибутер осигурања обавештава потрошача о томе да ли је могуће одвојено купити те различите компоненте, и ако јесте доставља адекватан опис компоненти уговора или пакета, као и одвојени доказ о трошковима и накнадама за сваку компоненту. У другом случају, дистрибутер је дужан да потрошачу, по правилу, омогући одвојену куповину те друге робе или услуге. Директива такође регулише надгледање производа и управљање њиме како би се обезбедило да производи осигурања одговарају потребама циљаног тржишта, тако што прописује да друштво за осигурање и посредници који израђују производе осигурања за продају потрошачима одржавају, воде и проверавају поступак за одобрење сваког производа осигурања или значајне адаптације постојећег производа осигурања пре његовог стављања на тржиште или дистрибуције потрошачима. Друштво за осигурање, и посредници у осигурању који израђују производе осигурања, стављају на располагање дистрибутерима све одговарајуће информације о производу осигурања и поступку одобрења производа, укључујући утврђено циљано тржиште производа. Ако дистрибутер осигурања нуди или препоручује производе које не производи он мора имати успостављене одговарајуће мере за добијање информација, и мора разумети карактеристике и утврђено циљано тржиште сваког производа осигурања. С обзиром на специфичности инвестиционих производа осигурања Директива предвиђа да се ови производи подвргавају не само општим правилима пословања, као и остали производи осигурања, већ и посебним правилима која се односе на елемент улагања који је својствен тим производима. Ова посебна правила укључују пружање потребних информација потрошачима, услове у погледу примерености и адекватности савета и извештавања потрошача, као и ограничења у односу на накнаде дистрибутера.⁸

⁸ Детаљније о посебним условима у погледу инвестиционих производа осигурања вид. чл. 26-30 Директиве о дистрибуцији осигурања.

Санкције и друге мере

Да би се обезбедило да лица која обављају послове дистрибуције осигурања поштују одредбе Директиве, и како би се обезбедило да они у целој Унији имају исти третман, државе чланице су обавезане да обезбеде да њихова надлежна тела уведу одговарајуће административне санкције и друге мере које се примењују на све повреде националних одредби којима се имплементира ова Директива, те да предузимају све потребне мере како би се зајемчило њихово спровођење. Административне санкције и друге мере треба да буду делотворне, пропорционалне и одвраћајуће. Даље, Директива предвиђа да надлежна тела извршавају своја надзорна овлашћења у складу са својим националним правним оквирима, или директно, или у сарадњи са другим органима, или подношењем захтева надлежним судским органима. Државе чланице су дужне да обезбеде, у случају повреде било које од обавеза које се примењују на дистрибутере осигурања или реосигурања, да се административне санкције и друге мере могу применити на чланове управе, или надзорног тела, и на свако правно или физичко лице које је одговорно за повреду у оквиру националног права. Право на жалбу је зајемчено. Државама чланицама остављена је слобода да не утврде административне санкције предвиђене Директивом за кршења која су подложна кривичним санкцијама, сходно националном праву. Директива такође предвиђа обавезу надлежних органа да објављују, без непотребног одлагања, све административне санкције или друге мере које су уведене у случају повреде националних одредби за имплементацију ове Директиве, и то по правилу оних против којих није правовремено поднесена жалба, укључујући информације о врсти и својствима повреде, и о идентитету одговорног лица.⁹ Директива наводи минимум повреда одредби (од стране лица која не пријаве своје послове дистрибуције, посредника у осигурању или реосигурању, или споредног посредника у осигурању који се регистровао на основу лажне изјаве, или коришћењем било којег другог неправилног средства, друштво за осигурање или посредника у осигурању који не испуњавају услове из правила о пословању и сл.), те врсте административних санкција и других мера у случају неиспуњавања услова из правила о пословању (јавна изјава, налог одговорном лицу да престане са таквим поступањем, укидање регистрације посреднику у осигурању, изрицање привремене забране обављања менаџерске функције у посреднику у осигурању или друштву за осигурање, и административне новчане казне), и административне санкције и друге мере у случају осталих повреда (налог одговорном лицу да престане са таквим поступањем и укидање регистрације посреднику у осигурању).

⁹ Ближе о објављивању санкција и других мера вид. чл. 32 Директиве о дистрибуцији осигурања.

Државе чланице дужне су да јемче ефективну примену санкција и других мера, те успостављање делотворних механизма за пријављивање повреда.¹⁰

4) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

У чл. 45 Директиве о дистрибуцији осигурања предвиђено је да она ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније, а државе чланице су дужне да донесу законе и друге прописе у циљу усклађивања са овом Директивом до 23. фебруара 2018. године. Од истог датума ставља се ван снаге Директива 2002/92/ЕС (Директива о посредовању у осигурању) не доводећи тиме у питање обавезе држава чланица које се тичу временских ограничења за преношење у национално право Директива о њеној измени наведених у Анексу II делу Б Директиве о дистрибуцији осигурања. Глава III.A Директиве 2002/92/ЕС ставља се ван снаге са дејством од 23. фебруара 2016. године. У прелазном периоду државе чланице јемче да ће до 23. фебруара 2019. године посредници који су се регистровали у складу са Директивом 2002/92/ЕС поштовати релевантне одредбе националног права којима се примењује члан 10 ст. 1 Директиве о дистрибуцији осигурања (обавеза дистрибутера осигурања и реосигурања и запослених у друштвима за осигурање и реосигурање који обављају делатност дистрибуције осигурања и реосигурања да поседују одговарајућа знања и способности како би на одговарајући начин извршавали своје обавезе и обављали своје дужности). Ревизија Директиве о дистрибуцији осигурања требала би се спровести у року од 5 година од њеног ступања на снагу, тј. до 23. фебруара 2021. године.

5) ИЗВОРИ

- Директива (ЕУ) 2016/97 Европског парламента и Савета од 20. јануара 2016. године о дистрибуцији осигурања (преиначени текст) – *Directive (EU) 2016/97 of the European Parliament and of the Council of 20 January 2016 on insurance distribution (recast), Official Journal of the European Union (OJ), L 26, 2.2.2016, pp. 19–59;*
- Директива 2002/92/ЕС Европског парламента и Савета од 9. децембра 2002. године о посредовању у осигурању - *Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation, Official Journal of the European Union (OJ), L 9, 15.1.2003, pp. 3–10;*

---

¹⁰ Ближе о критеријумима за ефективну примену санкција и других мера, о пријављивању повреда те о достављању информација ЕИОПА у вези са санкцијама и другим мерама вид. чл. 34-36 Директиве о дистрибуцији осигурања.

- Директива 2009/138/ЕС Европског парламента и Савета од 25. новембра 2009. године о оснивању и обављању делатности осигурања (Солвентност II) – *Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of the 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)*, *Official Journal of the European Union (OJ)*, L 335, 17.12.2009, pp. 1-155;

Закон о осигурању РС, *Службени гласник РС*, бр. 139/2014.

6) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Законом о осигурању из 2014. године регулисани су послови посредовања и заступања у осигурању. У чл. 85 овог закона предвиђено је да су послови посредовања у осигурању послови који се односе на довођење у везу осигураника, односно уговарача осигурања/реосигурања и друштва за осигурање/реосигурање ради преговарања о закључењу уговора о осигурању/реосигурању, на припрему за закључење ових уговора, као и на пружање помоћи при извршавању права из тих уговора, а нарочито при решавању одштетних захтева. Закон о осигурању предвиђа обавезу регистрације посредника у регистар надлежног органа на основу дозволе Народне банке Србије за обављање тих послова. Поменути закон о осигурању под пословима заступања у осигурању подразумева послове покретања, предлагања или обављања послова припреме и закључивања уговора о осигурању у име и за рачун друштва за осигурање, а ове послове може да обавља правно лице или физичко лице – предузетник на основу уговора о заступању у осигурању. Такође, предвиђена је обавеза регистрације заступника (правног лица или физичког лица) у регистар надлежног органа на основу дозволе Народне банке Србије за обављање послова заступања у осигурању. Посебно је одређено да се за обављање послова заступања у осигурању могу регистровати банка, давалац финансијског лизинга и јавни поштански оператор који овај посао обављају као допунску делатност, на основу претходне сагласности Народне банке Србије за обављање тих послова. Даље, поменути закон у чл. 15 предвиђа да су лица која обављају послове осигурања, посредовања и заступања у осигурању дужна да обезбеде заштиту права и интереса осигураника, уговарача осигурања, корисника осигурања и трећих оштећених лица у складу с прописима, правилима струке и добрим пословним обичајима. Сем тога, овај закон садржи и заједничке одредбе о управи друштва за посредовање, друштва за заступање и заступника у осигурању, о провизији, обавези пружања информација потрошачима, као и изузетке у обављању послова посредовања и заступања у осигурању у случају испуњења одређених услова (када се закон не примењује на одређена лица која обављају послове посредовања и заступања у осигурању). Овај Закон, такође, садржи одредбе које ће се примењивати

након приступања Републике Србије Европској унији, од којих се један део односи на послове дистрибуције осигурања. Посматрајући одредбе Закона о осигурању из 2014. године у вези дистрибуције осигурања може се рећи да су оне већим делом усклађене са одговарајућим одредбама ЕУ у овој области, с тим што би се посебно требало водити рачуна о једнаком нивоу заштите потрошача, без обзира на канал дистрибуције осигурања, а такође и о одговарајућој оспособљености лица која се баве пословима дистрибуције осигурања, без обзира на врсту дистрибутера, а имајући у виду одредбе Директиве о дистрибуцији осигурања.